١٢٨٠ – ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ – ١٨ – ԱԼԱԹՈՒՐԳԱ

ԱԱՔՓՐԱՆԿԱ – 4 – ՅՈՒԼԻՍ – 1863

ԾՆ ՊԻՐԻՆՃԻ – ՍԷՆԷ ՆՈՒՄԷՐՈ – 504 – ՃՈՒՄԱԱ ԷՐԹԷՍԻ – 22 – ՅՈՒՆԻՍ – 1863

ՄԷՃՄՈՒՏԱՑԸ

ՀԱՅԱՏԻՍ

Իշխող Մեծմուտյը Հավատոս, հեր հաֆթա ճուտման Երթեսի կիրակի տաղթելուճագ տրը։

Սենեսի բեչին օլարագ	140	ղուրուշ։
Ամբը տալը քեպալիք	70	»
Իուշ տալը քեպալիք	40	»
Վէ պիր նուսխասու	3	

Տաշքաչար Իշխան պէհեր նուսխասնա փոսթավան. նէ նիզամը մուճիպինճէ իւճրեթ ալընճաղը խաս. սեթէն պէյան օրուսնուր։

Իրանթէրն պէհեր սբրսաբ պիր տէֆթալագ 3 ղրշ։
Լբի տէֆթա իշխան պէհեր տէֆթարնա • • 2 »
Իուշ տէֆթա իշխան պէհեր տէֆթարնա • • 1½ »
Իուշ տէֆթառան զիատէ օլան։ վէ զայէթ ուզուն իրանամ իշխան այրընա բաղարլըգ օրուսնուր։
Տաշքառան կէլէն մէքթուպ վէ իրանթէրն բոսթա ժէտարիֆէլէր։ կէ ծնտէրէնդէրին իւզէրինէ օրուս զրպու մոհտարտէ պէյան օրուսնուր։

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՊԷԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎԱՏՔԸ ՆԱՖԻԱՅԷ ՍԵՅՅԻԹԻՅԷ ՄԻՒՍԱԼԻՄԳ ՎԱՆԶԷԹԱ

ԱՍԻԹՍՆԷ ՅՈՒՆԻՍ 22

Լօնտրա • 22 • Յունիս •

Պուզտայ էսկի հիսէթինտէ • Մէրը պուզտայը Իսդրայիլ 29 • Գալաս 30 • 6 • Ռէրա 25 • 6 • Իրէք կէվէք • Գօնսոլիտէ 50 1/2 • Իսթիգրաղ 71 •

Մարսիլիա • 27 Յունիս •

Պուզտայ էսկի հալինտէ • Մահսուլ պոլնա կէօրինիրէ • հուվա ալա • Փոնտօրար էնբսէլմէքտէ 68 50 • Գօնսոլիտէ 92 1/8 • Գամպիո 24 • 97 • 5 • Վէ քէլանան պաղալարը թէպտիլ։

Լօնտրա • 29 Յունիս •

Հաֆտա տրա • զախիրէ կէվէք • վէ տիւմէկ ժէնտալ • Ինկիլիզ գօնսոլիտէ 92 1/4 • Օսմանը գօնսոլիտէ 51 • Իսթիգրաղ 70 1/2—71 •

Լօնտրա • 22 • Յունիս • Օսմանը գօնսոլիտոֆ 50 3/8 • 23 • Յունիս • 50 3/8 • 24 • Յունիս • 50 1/8 •

25 Յունիս • 49 1/2 • Քօնթ Բէլմոնտէնին մէմուրկէթը մահսուսէ իկէ Բէլիրօպուրդա կէօնտէրիլէճէքի միմէկվարը տրը։

26 Յունիս • Գօնսոլիտէ 50 •

29 Յունիս • Թուռնա պուզտայ 41 • 47 • Թայգան 42 • 48 • Օսէտտա 41 • 48 • Մէրը պուզտայը 25 • 27 • Ռէրա 50 • Գօնսոլիտէ 92 1/2 • Օսմանը 50 1/2 •

ՃԻՒԼՈՒՍՈՒ ՀԻՄՄԱՅՈՒՆ ՍԷՆԷՎԷՍԻ

Իրա մաշալլահտու Թուռալա, վէլինի մէթը պիմինէթիմիզ, շէվքէթլու գուարէթլու ադամէթլու մէրհամէթլու Սուլթան Ալտա իւլ Ալիզ Խան էֆէնտիմիզ հաղրէթլէրի պիր Փառիշահը մուտաղամ վէ գավի իւլ իգթիուտար, վէ քեաֆֆէի իֆթալ իւ հարէքէտիթնատ իւլիս վիս ադամէթի պէտիտար տրը։ Պէյլէ պիր մուլուքիւ ճիհանը էսէնտէ էտայը բուս սու մուտագամ, վէ խֆայը վաճիպաթը թէպտիկէթ իթմէք, ալէմ վէ ալէմիանէ մէտարը իֆթիխար տրը։

Ալտալի Պօսթանթանիյէ վէ մէմալիքի մահրուսէսի Շահանէ հէր վէսիլէի ճէմիլէ իլէ, պու բուսուսմանուպտանէթի, միսլի նամէսպուգ պիր շաղշաղա իլէ բէսանիսէի մէվքիի հիւնիւ գաղուլ իթիբարմէսինէ ֆէվգէլատէ մէսաի օլուպ, պու սէֆա տուխի ֆիրիկյաթը քէմալ բէրթէվ վէ բէվնագա մէշհուտ պուլունուղունան, Ռէրիսէի հավատոս վէ Թէրճիմանը Ալիալ էվրագը միւթէպէրէսինէտէն պիլ իսրաճ, թաֆսիլաթը նը պէր վէճհը աթի սէրճ իսէրիպ։

Անլք վէ միլլէթէ մէխսուսը սէրմայէի ֆէյզ վէ սաատէթ օլան Ռիւլիւսու Հիմայուն մէսէ՝սէթմագրունու հաղրէթը Միւլիւքեանէ բուզուֆիյրուզունուն մէսէրրէթը ճէլիլէսի իլէ, ըլբէտալը բէսմը Ալիսինին իճրասը կէչէն բաղար կիւնիւնէ թէխիր պույրուլմուշ օլուսուզունան, էէվմը մէղքիւրտէ սապահ նամազընտան պէտ՝ օլունարագ էաթսրա գաստար պէշ վագթատա տօնանմայը Հիմայունտէն վէ մէվագիի ապէրիսէտէն թօբլար աթըլարագ պիլ ճիմլէ սիֆէնը Հիմայուն վէ տուէլը էճնէպիէ սէֆայինի քեամիլէն արմալաքընը տօնաթմըշ, վէ գարարը Ալի վէճհիլէ էօյէ վագթը վիւքէլալը ֆէխամամ հազրաթիյլէ սիլքի ճէլիլի ապքէրիտէն միրիլիվա վէ մէնասիպի տիվանիտէն բիւթպէի իւլա սընֆը էվվէլի բիւթպէլէրինի, վէ թարիգի իւլամիյէտէն սատրը Ալնատօլու բայէսինի հայէիզի պէնտէկեան վէ տաիյանը սատագաթ նըշան հազրաթը, վէ նէզրը սալթանաթը սէնիյէտէ պուլունան տուէլը միւթէխապէ սիւֆէրաը իլէ, միէլը Իսէվիյէ պաթրիքլէրի վէ խանամ պաշը նըշանը տիլիէրինի թաալիգ վէ պէօյիւք իւնիֆօրմաէրինի իգթիսա խլմիշ օլսուդլարը հալտէ, Տօլմա պաղչէ սահիլսէրայի Հիւմայունու ճանիպի վալասընա ազիմէթլէ, սէզավար պույրուլան միւսաատէի սէնիյէի հազրէթը Փառիշահի իւզէրինէ, պէօյիւք տիվան եէրինտէ բէսմը թէշրիֆաթ իւլաէ, հուզուրու մէալիմէվքիւրու ճէնաապը Թաճիտարլէր մէսուլյէթ վէ քէմալը իկսաա վէ ուպուտիյէթլէ թէպրիբի բէսմը Ալիսի իճրա օլունուսուզու սըրատա քեաֆֆէսի թէրաքը ճամի իւլիզ վէլշէրէֆ հազրէթը միւլքատրիտէն մաղհարը լէ հազէյի իլթիֆաթ, վէ պիլճիւմլէ սիւֆէրա թէրաֆլէրինէտէն Ինկիլթէրրա սէֆիրի ճէնապէրինին մաարզը թէհնիյէթքեարիտէ սէրատիկի մէգալէյէ ըշտարը մահզուզլէթը սէնիյէ իլէ, պուէնլար տաիսի նայիլի միւպահէթ օլմուշտար տրը

Լէվմը մէզքուրուն ախշամընը, վիւքէլալը ֆէխամամ վէ մէմուրինի քէրամ վէ զապթանը պէնամ հազրաթը իլէ, պաղը իւմէրայը Սըրբիյէ վէ սիւֆէրայը էճնէպիյէ վէ թէրքիմանլէրի սահիլսանէյի Ալիի հազրէթը սէտարէթիմենահիյէ ապիմէթ օլանատուգտա. զայէթ միւքելլէֆ օրարագ հազրրանմըշ օլան սէքսէն քիշիլիք սուֆրատա թաամ իսիրմիշ, վէ կիճէսի սահիլսանէյի մէզքիւր պաղչէի տիլքիւշատընդն հէր պիր թէրաքը էլվանը միւթէնէվիտտ լահատտա վէ լայուհզա գանտիլ վէ ֆէնէրլէր վէ նիճէ մահթաղլէր իլէ միւզեյեն, վէ հէմբէնք բուզու բուշէն օլուպ, պա խուսուս եօգարրըսընատա վագը միւնթազամ օրմանլն պիւթիւն եօլ վէ աղաճլարը նիչէ պին գանտիլլէր իլէ տօնատրըլպ ֆէվգը մահէթթէսավվէր թէնվիր օլունուսուզու, վէ լիմանլուգ թէրաֆընատա զայէթ միւսենատ սուբէթտէ բէսմ վէ թէնվիր գըլընմըշ օլան թուզրայը զարրայը հազրէթը Շէհրիյարի, վէ տիկէր պիր մահալինտէ գըրմըզը կէօրիւնիւր եաղը իլէ բէսմ օլունան «Փառիշահըմ չօգ եաշա» իպարէի սուսապէշա բէսի խայրէթպախշ ուլունու թէմանշակիրան օլսուզու հալտէ, սուարէյէ միւտտաալի պուլունան պին պէշ եիւզտէն միւթէճավուզ զէվաթ, սատաթ պիր պիր պուչուգ բատէլէրինտէ Շիրբէթը խայրիյէտէն թէրթիպ օլունմուշ օլան մախսուս վաքօրլէրէ ճիսրի ճէտիտէն վէ Պէօյիւք տէրէ վէ Պատը քէօյիւնտէն վէ մահալը սայիրէտէն բաքիպ օլարագ պիլվիսուլ մուզիգայը Հիմայուն իլէ էքի եանտա ասաքիրի նիզամիյէի Շահանէ, մուզիգարարը մէվագիի մինասիպտէ թէրէնիւմաղ օրարագ, հէր կէօնէ էսպասը սուբուբու շատտ մէվճուտա օլտուզու, վէ հազրը օլան սաղտէն տախի լահատտա վէ միսիլսիզ ֆիշէնքլէր աթըլարագ վէ տայիր սէնատի նարիյէ իճրա գըլընարագ, էնիսի մէսէրրէթ խզհար օլունուսուզու, վէ պէօյիւք սաղնատա տախի օյունլար իճրա իսիլսիյի վէ սատաթ պէշ գարարլէրինտէ լիմանլուգտա թէրթիպ վէ թանզիմ գըլընմըշ օլան սուֆրա քիւշատա իլէ հազրը պուլունան զէվաթ իթատամ օլունուսուզու հալտէ, սայէի մէալիվայէի հազրէթը Շահանէտէ սատաթ ալթընտա գատար էմտալը կէօրիւլմէմէք տէրճէտէ էյլէնէրէք, պատէհու եինէ մէզքիւր վաքօրլէր իլէ ավէթ գըլընմըշ։

Վէ լէյլէյի մէզքուրէտէ Տէրսաատէթ վէ պիլատտը սիւրատէ վէ Պօզաղ իշինտէ պէնտէկեան վէ ուրնրքը թէպտատա խանէլէրի էօնլէրի, վէ մէվագիի ուսիրէ ֆէվգէլատէ խզատը գանատիլ իլէ թէզեին վէ իճրայի շէհրիյան իլէ ճիւմլէ թէրաֆընատան քէմալը շէվգ վէ ինպիսաթ իլէ թէզայեիւտիւ էօմր իւ իճրալ վէ շէվքէթ հազրէթը Փառիշահի տավաթը մէֆրուզէսի թէբրար օլունմուշտուր։

—Լէյլէյի մէզքիւրէտէ Պօզաղ իշինտէ վագը քեաֆֆէյի սահիլսանէլէր, վէ Տէրսաատէթ վէ մահալը սայրքէտէ պուլունան խանէ վէ տիւքքեանլէր տախի տօնաթըլըպ իճրայի սուբուբ վէ շատիմանի օլունմուշ վէ Պօզաղ իշինտէ վէ խուսուսի իլէ Պանլըճա թէրաֆընատա սատաթ եէտիյէ գատար մէշհուտ օլան սանատպ վէ գայրգալարը քէսրէթի, շիմտիյէ գատար կէօրիւլմէ միշ տրը։

—Օտիզ հազրէթը Փառիշահի, Շահզատէլէմանը միւշարարէյհիւմ հազրաթը պէրատէր պուլունուգլարը հալտէ, օ կէճէտէ մահսուս վաքօր իլէ Ֆէնէրլէրէ գատար ազիմէթ վէ իճրա օլունան տօնանմայը թէմամշայա բաղլէթլէ ավէթ պույրուսուգլարը իշիթիլմիշ տրը։

Ռէնատը ինսանմատտը Փառիշահի կէչէն ճումատա էրթէսի ախշամը, Պանլըճատտա քեաֆին սահիլսանէյի հազրէթը վէքիլէթիմէնահիյի թէշրիֆ, վէ ախշամ թատմընը օրատա թէնէվվիւլէ բաղլէթլէ միւշարալէյհի ֆէվգէլատտէ թաղթիֆ պույրումուշ օլատուգլարը իշիթիլմիշ տրը։

ՀԱՅԱՏԻՍԱՆԹԸ ԵՃՆԷՊԻՅԷ

ԵՈՒՆԱՆ։ Տիւնեա վուգուսաթլարը ինսան կէօրիւնէ էքի ճիհէթլէ կէօրիւնիւր։ Պիրիսի զահիրի ալամէթլէր իլէ, եանի բէսմի իլանլար, նումայլար, շէնլիքլէր, տօնանմալար, թէշէքքիւր տուալէրի վէ սայրսէ իլէ։ Վէ սիկէրի վուգուսաթատա մէսթուր օլուպ կէճ վէ էրքէն զահիրէ իիրաճ օլանագ հիւսնիւ եա սուն նէթիճէսի իլէ։ Ինանըլարընը պէտ պտսթիլըլընատա, զահիրի ալամէթլէր տայիմա հիսսի գըսգրու ումումկէսի պէյան իթմէյիպ, հազրէթը Խատան պէրու նիչէ նիչէ զէվաթ վէ իհտասաթի տիսանիսալար իլէ գաղուլ օլունուպ, սօղրատան խաչա չըգարըլարգ. լարը թէվարիսի ճիհանատ պէլքիմ պինկէրճէ տէֆա մուգայէտա տիր։ Իշթէ Լյունան մէսէլէսի տախի պուգարտէն տիր։

Կէչէն օթուզ սէնէլիք վուգուսաթատան տարքը նաղար խէրլիք եալընրգ սէնէյի մաղիյէ վուգուսաթլարընը էլէ ալընրգտա, Լյունան տհալիսի գաչ տէֆա շէնլիքլէր, տօնանմալար իճրա իթմէսի, գաչ տէֆա թէշէքքիւր տուալարը տունմասը, գաչ տէֆա թօբլար աթըլմասը։ Տօնանմա Օթուզ տէֆ իթտիքտէ, տօնանմա բրէնս Էլիբէտ իշիւն, տօնանմա ումումի միլլէթ մէճլիսի իշիւն, տօնանմա Խօրթէկիզ գրալը, Պօպուրի տուգաղը իշիւն, տօնանմա եէնի տատալար իշիւն, վէ նիհայէթ տօնանմա թօփ, ֆիշէնք, տուա, թէպրիգ, Տանիմարգա բրէնսի իշիւն։

Պունլարընն քեաֆֆէսի բէր ալա. լաբին կէօրիւմիզ վէ գուրարլարրըմըզը պիր էյամ թօփ սէսիսէսէ վէ գանտիլ ըշբգլարընատան տիյնէնարքտէն ազրա, պա եէնի գրալէթին Լյունան հագգընտա նէ սէմէրսի օլաճաղընը տախի միւթալաա իսէրիմ։

Լէվիէրա իշիթիրիշ քի, պունդա արզու վէ իշթիագլա պէքլէնիլէն գըրալ տօզրատան տօզրուսա Լթինատա կէլմէյիպ, Պօրֆուտտա իգամէթ իտէճէքմիշ, վէ պիր զաղէթտէն պույէթ ագրընտէ տիւշիւնտիրիշիյ կիպի պու հալտէ տէյիլ Լէտտի տատարար Լյունանիսթանէ, իրա Լյունանիսթան Լէտտի տատարտա տախիլ օրմանշ կիպի կէօրիւնէճէք տիր։

Լէնի գրալը, տօզրու Լթինատա կէրմէսիպտէ, Պօրֆուտտա իգամէթ իթմէսինէ շու սէպէպ պէյան օրուսնուր։ Լթինատա պուլունան գրալ սէրայը վէ պաղչէսի հագգընտա, սապէգ Օթան գրալ, պէն եարարբարմ վէ պէնիմ մալիմ տիր տէյի իտտա իթմէքտէ օլուսզունատան, եէնի գրալը պէօյէ պիր տավալը սէրայտա իգամէթի թէճվիզ օլունամըշ տրը։

Պունդա արզու վէ իշթիագլա պէքլէնիլէն պիր գրալա, բայթախթընտա օթուրտաճագ պիր մահալ պուլունմամասը եախոտ պուլունմամասը, էրէյիճէ պիր թօհաֆիյամտան օլուսզունա նաղարէն, պունտա պաշգա պիր սէպէպ տախի արտանագ լազմ կէլիր քի, ագլըմըզն էրտիսի գատարընը պէյան իսէրիպ։

Ֆանիմարգա գրալը, վէ եէկէնի օլան բրէնս, Լյունան թատընը բէր գէլայլէրլա գատաղ իթմէյիպ, պիր թագըմ շարթարը իլէ գատաղ իսլէտիլէր։ Վէ պունլարը՝ պիրի վէ պաշրընտաը, Լէտի տատարընն Լյունանա թէրբի իսի։ Վագտա Ինկիլիզ տէվլէթի պու շարթը գատաղ իմտի, օ պիր տէվլէթլէր տախի մուվաֆագ ավ կէօսթէրիրլէր։ լաբին պունդար իլէ Լէտի տատար Լյունանա թէրբ օլմուշ սայրըմագ։

Լեհի առաջար, Եանի պուշրձա, Գօրֆու, Օանթա, Բէֆալենիա, Իթագա, Բագոս, Սանթա-Մաւրա, վէ Ղերկիօ վէ պունարբա թապի օ. լան սայրը պիր թագըմ ուֆագ առաջար, էվայլտէ պիր թագըմ հիւքմ տարլար էլինէն կէչտիքտէն սօղրա, 1386տա Վենետիկլիլէրէ կէչիպ, Օսմանլըների գաշ ատֆա հիւձիւմ օլուն. տու խսէ տէ, կէչէն տէհրին սոնրա. ընա գառար Վենետիկլիլէրին եէ. տինտէ գալմըշ լար։

1797տէ Ֆրանսըզլար Վենետիկի զապթ իթմիշ օլտուգլարընտան, պու առաջարա տոխի թապիտթը իկէ սա. հիպ օլուլար։ 1799տա Ռուսլար վէ Օսմանլըլար պու առաջարը Ֆրան. սըզտան ալըպ, Ռէղայիսի Ամպաս ճիւմհուրու նամի իլէ պաշը պաշընա ֆագաթ Ռուսիա վէ Օսմանլը հիմա. յէթի թահթընտա պիր հիւքիւմէթ թէշքիլ էյլէտիլէր։ 1807 սէնէսինէ գառար մէղքիւր առաջար պու ճիւմ. հուրիյէթ հիյէթինտէ գալըպ, օ սէ. նէ թիլսիթ ատոնամէսի իլէ թէքրար Ֆրանսըզա կէչէրէք, 1815է գառար էյլէճէ գալըպար, օ սէնէ Վիէննա գոնֆէրանսը պու առաջարըն պաշը պաշընա պիր հիւքիւմէթ օրմասընը դապու. լ իտիւպ, հիմայէթինի Ինկիլիզ վէրտի։ Ինկիլիզլէրին հագգը օ. լաճագտը պու առաջարա մուհաֆա. զա ասքերի կէօնտէրմէք. պունլարըն մուհաֆազասը իշիւն գալէլէր եաբ. մագ, վէ Լ ըրա Հօ գօմիսէր իսմի իլէ պիր մէմուր կէօնտէրիպ, միլէթ մէճ. լիսի իլէ պիր իթթիֆագ, պու առա. ջարը իտարէ իթմէք։

Պու հալտէն աշքիւար թէպէ. եիւն իսէճէյի վէճհ իլէ, Լեհի ա. առաջար Ինկիլիզ մալի օրմայըպ, քէնտի պաշընա միւսթագիլ պիր հիւքիւմէթ իտի, քի եալընըզ էօթէտէն պէրիւ. տէն պիր սարդընտըլըգ օլուն մամասը իշիւն Ինկիլիզ հիմայէսի թահթընտա պուլունմուշ տուր։ Ինկիլիզլէր պու առաջարը պու շարթլա հիմայէթլէրի ալթընա ալմըշքէն, տէվր տէվր քէն. տի մէմալիքլէրի կիրի իտարէ իտառա. սընա գալգընըպ, պու սէպէպտէն նա. շը Լեհի առաջարըն միլէթ մէճլիսի իլէ Ինկիլիզ տէվլէթի պէյնինտէ տա. յիմա միւնազասա նօգսան պուլմազ. ըար։

Հէր նէ հալ իսէ, մուախխարէն Լուսնանա վագի օլան քէմալը թէվֆ. ճիւհինտէն, Ինկիլիզ պու առաջարը Լուսնանա թէրք իթմէյէ գալգընըպ։

Աշիքտար որ քի, պէօյլէ պիր մառասէյէ Ինկիլիզին սէլահիյէթի օ. լմազ ըար, չիւնքի պիր առամ քէն. տինին օրմասընը շէյի ախէրինէ պու. ղըշայամազ, իմտի Ինկիլիզ, Վիէննա ռահտնամէսինի իմզա իսէն տէվլէթլէ. րէ միւրաճաաթ իլէտի, օնլար տա. խի մութլագա պու առաջարա հիմա. յէթ իթմէլինին ատյի Ինկիլիզէ զօր. լայամայընը, ֆագաթ Լուսնանա թէրք օլուն մամասէսինի Լեհի առաջար ահալիսինին ըընդասընա իհտէ իթմի. լէր։ Եանի շարթ պէյան իթմիրէր քի Լեհի առաջընընը քէնտի հիւսնիւ ըի. զալէրի իլէ Լուսնանա թէրք օլուն. մագ իսթէրլէրսէ, բաահթէլէրի քէն. տի էլէրինտէ աիր։

Իլէրիւտէ զազէթալէր պու պապ. տէ կէօնակէօն հավատխալէր վէրտի. լէր պիրէ։ պիր թագըմը տէր իսի քի, առաջընընը տալա բաղը ատիրլէր տիր Լուսնանա թէպլիմ օրմայա, ատիկ ըլէրի պուլունտ մուզայիրինի խառաա խտէ. լէր խոր։ Վէ պիպէրէ տէ գալա, պաշը պաշընա պիր հիւքիւմէթ ի. քէն Ինկիլիզ կիպի պիր տէվլէթը մուա. ղզամանըն հիմայէթինտէն տէ ջգ. ռաբ, Լուսնանա թէպլիմ օրմագ, վէ. թան զայրէթինին սօն տէրէճէսի առ. յըլապիկիր։ վէ Լեհի առաջընընը պու. ֆագիլէթին սահիպի օլուս գլարը ֆի. խէն իսապթա միւհիմ տրը։ Հէր նէ հալ իսէ, ֆարզ օլուս պու առա. ջարը ահալիսինին բէյնինի սիպլոլ իթմէք։ Պունլարըն պիր բարլամէնթ մէճլիսի. րի օլուպ, պունուն ազալարը միլէթ թէբրաֆընտան ինթիխապ օլունմուշ միլէթ վէքիլէրի օլուս գլարընտան, պունլարտան ալա բէյ սիպլոլ օլուն. ճագ պիր քիմսէ օլամազ ինքէն, չիմտի իշլէթիրիզ. քի, պու մէճլիս տաղընթը. ըլագ պիր եէնիսի ինթիխապ օլուն. ճագմը, վէ պու եէնի մէճլիս, էքսէ. րիսէթը արա իքէ առաջարըն Լուս. նա թէսլիմինէ բէյ վէրտիքտէ, ֆիկ. լէն իձրասը օ վագթի կէօրիւլէճէքմիշ։

Ձօգլարը հալա մէմուլ իթմէզ քի Լեհի առաջարը քէնտի քէնտիլէրինի Լուսնանա թէսլիմ իթմսինլէր. իհթի. մալ ատը քէնտի առխիլի իմթիդլաշ. յէթլէրինի հըֆզ իտէրէք. եալընըզ միլքէ Լուսնանա թէսլիմ օլուրլար, եանի միլք Լուսնանըն սայրըը, ըլքին առխիլի իտարէսինէ Ըթինա գարըձ մաղ, պունա տա ինանանլար վար ատը քի, պիզէ պու հալտէ Լուսնան Լեհի առաջարտան պիր շէյ իսթի. ֆատէ իտէմէզ։ Սառէմքի Լեհի ա. առաջարըն եէնի բարլամէնթ մէճլիսի ինթիխապ իտիպ մէշլէրէթէ օթուր. մալարը իւչ սէօզթ այա միւհթաճ ատը. պիղէր Լուսնան գրալընընը Գօր. ֆույա կէլմէսինի իքի սէպէպտէ համ. իտէպիլիրիզ։ Պիրիսի ահալիսէ էյլէ կէօսթէրմէք իշիւն քի, Լեհի առա. ջար Լուսնանա առխիլ օրմուշ տուր վէ օ հալտէ քէնտի մէմալիքի տիր։ Իքին. ճիսի, պու պապտէ սէրքէշլիք իտէն. լէրէ քէնտի հուզուրու իլէ մանի օ. ըլպ, հեր նէվի թէշվիգաթլէ բար. լամէնթ մէճլիսինին էքսէրիյէթինի գազանմագ։ Պու հալլէրէ նազարէն, Լեհի առաջար մէսէլէսի հէնիւզ գա. թիէն թէսվիյէ օրմուշ սայրլամազ, վէ ոտնանմա, շէնլիք, թօփ, տախի պու թէսվիյէնին ըէսմի պիր թատիլքի սայրլամազ։

Իքինճի մառտէ, ճիւմլէտէն զիա. տէ Ինկիլիզին Լուսնանը իսթիհսապ իթմէսի տիր։ Լուսնան մէմալիքի իւչ տէվլէթ, եանի Ինկիլիզ, Ֆրանսըզ վէ Ռուսիանին հիմայէթը միւթէա. վիյէսինտէ պուլունտուզունտան, պունլարտան եալընըզ պիրինին պու տէրէճէ զայրէթ, հիմմէթ, վէ ֆէ. ռաքատարլըզը պիւթիւն պիւթիւնէտէ Լուսնանա օրան մուհապպէթինէ համ. օրմամազ, վէ էլչէթտէ բօլիթի. գաճա պիր սէպէպլի տախի վար ատը։ Վագտա Ինկիլիզ հէր նէ եաբար իսէ օ պիրլէրի տախի մուվաֆագաթ կէօս. թէրմիշէր։ Լաքին մուվաֆագաթ իթմէքլէ, էօնէ տիւշիպ շալընմագ, եիւք վէ մէսուլիյէթ ալթընտա պու. լունմագ պիւթիւն պիւթիւնէ պաշ. գա տրը։ Պու հալ իլէրիւտէ Լուս. նանըն գառէրինէ նէ սիւրէթլէ թէյ. սիր իսէճէք վագթընա իհտալէ իսէ. րիզ։

Լուսնան մէմալիքի, շու եէնի հիւ. յէթէն մէմուլ իթմէսի մառուրիյէթ վէ սառառէթի պուլունճայառտաք, իսայ. լա կէշիպլէրտէն կէշիպ, իսայլա կէշիպ. լէրտէն տախի կէշէճէք տիր։ Շիմտի. լիք Օթման գրալընը գալգմատը կէրէք չիմտիյէտէք օլան մասրաֆ վէ վէրիլէն. զիանըլար (1) վէ կէրէք պունտան պէօյ. լէ սէրայ վէ սայրրէ մէսարիֆի պէշ օն միլիոն տրախմիյէ օլաճագ տրը։ Նուֆուս թէլէֆի, պիր թագըմ էվ. լիայը ումուրուն Օթման թէրաֆտար. լարը օլուս գլարը իշիւն պաթալտա գալմալարը, պունտան պաշգա տրը։ Գօրֆու իլէ Ալթինանըն իմթիդատը տախի պէօյիւք մուշքիլաթ տալէթ իսէճէք պիր հալ տրը։

Լաքին պունդարընն ճիւմլէսինտէն գիտատ, շու Ինկիլիզ իսթիհսապը իլէ Ռուսիա, Ֆրանսա վէ տէվլէթը Օսմանլիսինին, ֆէվգէլատտէ նազարը տրգ. պաթընա հէտէֆ օրմասը, եէնի հիւ. քիւմէթին թէշքիլի վէ եօրունտա հարբէթ իթմէսի, Լուսնանընն տա. խիլի միւնազասարընընն մահվ իւ. զալէսի, վէ օն ալթը եաշընտա պիր կէնճ, լիսան վէ տոլագճա եատանճը պիր գրալ իլէ պու մէմալիքին տախիլի թէրաֆկիրլիքլէր, վէ ճիվար վէ զայրը ճիվար օլան տէվլէթլէր իլէ օրտաճ միւնասէպաթը, Լուսնանը չօգ վա. գթի տահա մէշղուլ իսիպ, մէմուլ օրտնան տատէթ վէ մամուրիյէթի

(1) Եարընըզ Ճանգալ Սուվէյ վէ Թագընա էր. զ պէն Ֆրանգ գառար ճէրիմէ վէրիլճէք տիր։

կէճիքտիրէպիլիր վէ օրտպիլիր քի, շու եէնի հիյէթին թէպրիքինէ սէտտա, ագճէ վէ կէօնիւլ սարֆ իտէն սիլսի. լէլէր, պունուն տէրտինի պէլասընը չէքիպ, սօղրատան կէլէն սիլսիլէլէր մամուրիյէթ վէ տատէթինէ մաղհար օլապիլսինլէր։ Պու պէօյլէ օլսու. զուլ հալտէ, շիմտիքի Լուսնանիլէր վէթան. լարը ուզուսնա պիր պէօյիւք ֆէտտա. քէարլըգ իթմիշ սայրլարընը։

— Լեհի գրալ, աքիֆէթը ըէօֆկէ իլէ Ֆանիմարգատան հիշ պիր քիմսէ պէրապէր արմայաճագ տրը։ Քէնտի մուապիմի պուլունտան պիր Բօնթ պէ. րապէր կէլէճէքսէտ, տալա պիր իւն. վան վէ մէմուրիյէթի օրմայրսը։ Լուս. նանընն մէսալինի տախիլսինէ պիր վէճհ իկէ միւտախէլէ խառմէյէճէք տիր։ Պու հալտէ լիսան պիրմէզ, վէ հիւքիւմէթ ամէլիսթը հէնիւզ քէն. տինէ նամալիւմ պիր հիւքմատար պա. գալըմ քիմլէրին եէտինտէ գալաճագ։

— Տէնիր քի, Լեհի առաջար Լուս. նանա թէրք օլունմասըգճա, եէնի գրալընն պու թաճը գատուլ իտէմէյէ. ճէյի Օթման գրալընն բտնա մալիմիւ օլուս գուզնատան, Լեհի առաջարա կիզ. լի մէմուրլար կէօնտէրիպ, ագճէ վէ թէշվիգաթը սայրսէ իլէ, Լուսնանա թէսլիմ մատտէսինի գատուլ իթմէ. մէլէրինէ, Լեհի առաջարընն սէօզ սա. հիպլէրինին թէշվիգ իթմէքտտէ իսիշլէր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԻԹԷՆԵՎԻԷ

Պրուսա ճանիպինտէն յունիս 17 թարիխի իլէ թէրաֆըմըզա շու հա. վատես եաղլը տրը։

Իշպու կէչէն բաղար կիւնիւ ճիւ. լիսու Հիւմայուն սէնէվիսի եէվմը մէ՛սուտու օլուս գուզնատան, օլ կէճէ տօնանմա վէ շէնլիքլէր իճրա օլուն. մուշ տուր։ Լեմմը մէգքիւրտէ սա. ատ սէքիզտէն պաշլայրպ սապահա գառար թօբլար էնտախթի իլէ գան. տիլ տօնանմասը իճրա օլուս, հեր. քէս խանէսինի վէ տիւքքեանընը տօ. նամթըզ սապահա գառար չարուսլար աչգգ ըտը։ Տէմիր գաբու, Ալուշն չարուս, Գումաշճը չարուս. տու, պիւ. թիւն քէնտի մահթահլարը իլէ թէգ. եին օլունմուշտուս, քէզալիք Շա. տրբան չարուս. տաղը էլպիսէլէր իլէ տօնանմիշ ըտը, չարկը վէ էնվայ տիւրլիւ էյլէնճէ հէր մահալտէ մէվ. ճուտ իճրա օլունտու։

Լրմէնի միլէթի մէրիատտոը ֆա. զիլէթլիւ Գէորք փիսկոպոսուն թէր. թիպ էյլէսիյի վէճհ իւզրէ, կէճէ սատթ իքիսատ էլլի թանէ իտուպաղ չօճուգլար, ծայրագոյն Սատֆան վար. գապետ իլէ հօճալարը բիֆագաթիմ. տա եօլատա պէսթէլէր թէրլէնիւմ ի. տէքէք վալի գօնաղընա կիսիպ, վէլի. նիմէթիմիզ Փատիշահըմըզ Է ֆէնտիմիզ հապրէթլէրինէ տուսլար իսիպ, պիւլէնտը ավաղ իլէ «Փատիշահրմ չօգ եաշա՜» սէտալէրինի կէօյլէրէ գառար ադ իթտիրիրլէր իսի։

Վալի բաշա հաղրէթլէրի չարսուս. տա օլուս գուզնատան, ավէտթլէրինտէ Սէթ պաշը նամ մահալտէ բաշա հաղ. բէթլէրինէ գարշը կէլիպ, պէշ տա. գիպ է գառար չօճուգլարը տախի ակ. նէպիպ կիթմիշ տիր։

Իսիւլտա պէօյլէ պիր շէնլիք Պրու. տտա հիչ պիր ֆագըթի վաւգու պուէ. մամշ տրը։

— Պունատան ագտէմ պիր գաչ զագէ. թա վէ բիտարլէր իլէ վասֆը կէշմիշ օլան Լրամեան Ինկիլութիւնուն նի. յէթի եէկեանէսի Գոյսէրիյէտտէ պիր գըզար մէկթէպի քիւշատ իլէմէք օլ. ուզուզնատան, էլհամտուլիլլահ պունա. ան պիր այ մուգատտէմ պէտինէ մուվաֆֆագ օլանարագ, պիր գաչ կիւն զարֆրընտա ալթը եաշընտան օն պիր եաշընա գառար եէթիմիշ պէշ թանէ գըզ չօճուգլարը թէճէմմիւ. իլմէ, վէ շիմտիկի պիր Վարֆ-ի իլէ մուգատտէմէսինէ մուպաշիրէթ օլանմուշ իսէ տէ իլէրիւսինէ տօղրու պիր իքի միլլի տատա թէճէմմիւ. լ տէճէկի մէմուլտէն պուլունմուշ օր. մապէն, ադա ճիւմլէ օղատ մուշ վէ. եալընըզ պիչիմ վէ տիքիշ վէ սայիր էլ հիւնէրլէրի իլէ մութթասրֆ պիր. քեամիլէ Վարֆ-հինին տախի լուսու. մու կէօրիւնմիւշ օլուս գուզնատան, պու խրզմէթի նազիքիսէ շայէսթէ պուլու. նան ղէվսթէ հագգէրինտէ մալիւ. մաթը թամամէսի օլան քիմսէլէրին, Զինիլի խանընտա նումէրօ 12 հաճի Մանուկ ագա Մանուկեան օտասընա պիր ան էվվէլ խոտէր վէրմէյէրի խուսուսինի զաղէթայը միւթէպէրէ. նիզէ նէջր ու իլան խլէմէնիզ Ինկի. լութիւնու մէղքիւր թէքրաֆընատ մաթթլուպ օլունմուշ տուր։

Ընդերու-Ռիւնուն Ռէբրաֆընատ
Կարապէտ Թոփրնապաշեան։

ՎԷՖԱԹԸ
ԿԱՏԱՐԵԼԻ ԶԻՐԱԳԻԵԱՆ
ԶԷՎՃԷՅԻ ՄԻՒՀԱԹԵՐԱՐԻ ԱՐԹԻՆ ՊԷՏ
ԶԻՐԱԳԵԱՆ

Պու սէնէ մայիսին օն պէշին. ճի կիւնիւ, Աշսրբտա մկլէթիմիզ պիր եէվմը մանէմը ումուրիյէ օլ. տու։ Միւթէհայզանը բէճաղը հիւ. քիւմէթը Աշսրբիյէտէն Ա.րթին պէյ զէվճէսի, Կատարինէ Զըրագ. եան, բէնջէի էճէլը ատէլէ սիւչար օլարագ, բուհու բաբը իֆֆէթ. նաքընը եէտը Ինէրմէբանիկեարէ թէսլիմ իլլէտի։

Միւթէվէֆայը մումայիլյհա, օլ զաթը ճէլիլ սրֆաթըն զինէթ իւ զիվէրը հայաթը օլուպ, պէշ սէնէ լյմէթտէն սօղրա, պու տե. ֆա պա էմրը Հագգ հաֆբէի մէ. մաթը ատէմ իւլ ինֆիրագէ տա. խի զէվճը ալի գառարը իլէ միւլթէ. իմէ օլարագ, պատէզին զիբրը ճէ. միլէրի տախի եէկիմիէրինտէն զայ. րը միւթիֆարրըգ օլաճաղընտան, թէրճիւմէի տէվլէթլէրի տախի պէր վէճհը ամթի միւթթէհիտէն քէշի. տէի սիլքի սուբթաբ օլարագ։ ահ. լաֆ իւ ագագէ վէսիլէի զիբրի մու. էպպէտ օրմասը միւթէմէնտա տրը։

ԸՐԹԻՆ ՊԷՏ ԶԻՐԱԳԵԱՆ

Նէզաք սալթանաթը սէնիյէտ, բիւթպէի իւլանին սընֆը էվվէլ, վէ Մէճիխէ նըշանը զնշանընքն պի. բինճի բիւթպէսի վէ նէզաք հիւ. քիւմէթը Աշսրբիյէտէ ֆէբրիպ վէ խարի. ճիյէ մէմուրու վէ նէզաք տաւէլը էճ. նէպիյէտէ Լ էժիսն տ'Օնէօր նըշանը. ընն գօմանտէօրիւ, վէ Նարօլի Ֆրան. սուա Ա. նըշանն Կրան գօրաճնու, վէ Իսպանիկիզին Սէն Կրէկուար ը. Կրան նըշանընն գօմանտէօրիւ քէզա. լիք Իրուսիանին Ալ գարագուշա, վէ Ռուսիանին Ալենթանն նըշանընն գօման. տէօրիւ, վէ սայրրէ վէ սայրրէ։

Միւթէվէֆայը միւշարրէֆ 1800 սէնէի Իսկվիէսինտէ Ամիճանէտ. տիւնեայա կէլիպ, յեսանը մատրըզ. ը օրան Իրմէնիճէի թրքիլ չալընտա Գոսթանդանիյէ մէկթէպլէրինտէ թատոկ խյէսաբտէն սօղրա, օն տէրթ հաշընա վարլ օլուս գուզ, պունդա մուամէլաթընտա մուամէնէթ իթմէք իւզրէ, բէտէրի թէքրաֆընատ Աբ. դուլա ճէլալ օլունմուշ, վէ օրտուս տայրէի խուտիվիտ պուլունուս. գուզնատտէ, միւթէվէֆա Ամէհմէտ Ա.լի բաշա հաղրէթլէրինին նամարը ազգամանա մաղհար օրմուշ օլուս. գուզնատան, միւթէվէֆայը միւշարա. լէյհին, ճանիպի Աբդուլլատա միւ. ճէուտէտտէն քիւշատ իթմէքի մէքթէ. պը քէպիրէ, քէնտի էվլատլարի իլէ պէրապէր գաղա պուլլար. գաղ, էյ. սինէի Շարգիյէ թատոխլինէ տէվամ իսէ տի, վէ օրտատա իդտամ զայրէթ

ամենայն ինչ ի Հոգւոյ Սրբոյ։ Ամէն։

Ի Ս. Գրիգորի Լուսաւորչի Հայոց

քիմին հագդընտա իմբրա իսէ ձէյլ պահ-
սընտա պի գարար ինքէն, պու հիմվ
նամէլէրտէն թահրիք օլարագ, Պուր-
պոնպարա գատա իմիմէյ գարար վէր-
ուի։

Հէնիւղ 1814 ամ, Պուրպոն ֆա-
միլիատը Ինկիլթէրրատան Ֆրանսայա
կէջիրքատ։ Լուվէլ սիրահրանատը, վէ
էնամի տէնիզ գրրրտնա, Ֆրանսայա
այագ պատար պատմաղ, օն սէքիզնիմի
Լուլսի եախօտ գարատաշընը, եախօտ
նէկէնէրինին պիրինի վըրուպ եօլ
տիւրմէք գատաը իլէ, վէ պու հարատ
պիչարէ Լուի, Ֆրանսայա պատարը-
իլք սաղմատա, պիր գամիլէ գուրբան
օլաճագը։ Լաքին պինէրճէ պին
Ֆրանսըղարը սէվահիլէ թէրքիւմ
իտիւպ, միւթէհայիրէն վէ գուրթա-
ըրճը կիպի Լուլսի սէրամոնարը,
Լուվէլի ճէսարէթտէն տիւշիւրտիւ։
Տէօնտիւ Փարիսէ վէ տիւշիւնէրէք,
վէ միւսահաղա իլէ թէրթիպլի պիր
իշ թուրթմայա գարար վէրտի։

Ղ